

NAPLÓ

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona.
Fél évre	12 korona.
Negyed évre	6 korona.
Egy óra	2 korona.
Egyes szám ára	8 fillér.
Vidéken	10 fillér.

Megjelenik mindennap hétfőn és o ünnep után való napon is. o

HIRDETESI DIJAK:

Nyitlter sora: 50 fillér. — Üzleti hirdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fill., vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal Jókai-utca 15. szám alatt van. — Keziratokat o nem ad vissza a szerkesztőség. o

TELEFON-SZAM: Szerkesztőség: 503
Kiadóhivatal: 379.

POLITIKAI NAPILAP.

Néhány szó a „fizetés-rendezésről.“

Kolozsvár, márc. 22.

Mint tegnapi lapunkban részletesen megírtuk, városunk törvényhatósági bizottsága a szervező bizottság fizetésrendezési javaslatával szemben elfogadta azt az indítványt, a mely azt a javaslatot a városi tisztikar egész személyzetére kiterjedő átdolgozás céljából a tanácsnak visszaadni akarta.

Nincs is talán miért mondanunk, hogy a törvényhatósági bizottság határozata többé-kevésbé megfelel annak az álláspontnak, melyet ebben a kérdésben mi képviseltünk. Ez álláspont elfogadásánál semmiféle személyes szempont nem vezetett. Még kevésbé vezetett a tisztikar irányában animozitás. És a mennyiben kifejezést is adtunk annak a nézetünknek, hogy a tervezett „fizetésrendezés“ a város jelenlegi tisztikarának mai alakulatában nem megfelelő: ezt is csak annak a természetszerű ellenhatásnak kívánjuk tulajdonítani, melyet bensőnkben a szervező bizottságban többséget nyert álláspont létrejövele körül tapasztaltak, kelettek fel.

Mert egészen másként alakulhatott volna a helyzet, hogy ha ebben a kérdésben a kezdeményezés az érdekelt tisztikar köréből indul ki. Ekkor valóban meg lehetett volna kívánni, hogy a határozathozatalt csak az objektív igazság általános tekintetei irányítsák. Mikor azonban a törvényhatósági bizottság kiküldöttsége, feladata körén mintegy tulterjeszkedve, de mindenesetre az elvégzésre váró feladat anyagában válogatva és a tárgyalás természetes sorrendjét megváltoztatva minden különösebb aktualitás nélkül kíván napirendre tüzetni egy kérdést: akkor természetesen nyilvánul meg e kérdés tárgyalásánál az egyénekre is figyelemre tekintő szubjektivitás és feltétlen jogosultsággal vetődik fel a kérdés: vajjon ezt a mindenesetre különös eljárást a város mai tisztikarának működése mennyiben teszi indokoltá?

Es bizony nincs okuk a tisztviselőknél méltánytalanság miatt panaszkodni, ha meggondolják, hogy az így természetesen felvetett kérdés tagozása körül a közösség mennyi tartózkodást tanusított. Nem kell u. i. elfeledni, hogy nem volt ez mindig így. Nem szívesen teszszük, de egyes panaszos hangokra való tekintettel fel kell említenünk, hogy alig két évvel ezelőtt az akkori közösség megiehetős bizonytalan hitelességű adatok alapján miniszteri biztos kiküldését kérte a kormánytól. Nem kutatjuk, hogy mi történt ezzel a hatá-

rozattal, melylyel annak idején nem is értettünk egyet.

De érthetetlennek tartjuk a tisztikar egyes tagjainak amiatt való recriminációját, hogy a fizetésrendezés kérdése kapcsán, per tangen ten kifejezést nyert egy két felszólalásban az a meggyőződés is, hogy a város adminisztrációja a mainál lehetne jobb s a mai tisztikarnál képzelhető szerencsésebb összeállítású magisztratus is.

E mellett azt sem kell feledni, hogy a fedezet alapjául megjelölt vámbevételek tekintetében valóban nem tiszta még a kép. Nem beszélünk arról, hogy 2 hónap pénzügyi eredménye, mely a végén is lehet ma még hatásukban közelebből meg sem határozható körülmények produktuma nem alkalmas arra, hogy egy meglehetősen nagy jelentőségű lépésnek legyen indítéka. Csak konstataljuk azt, hogy annyi, jelentőségére nézve nem kicsinyíthető szükséglet mellett, mely a város adminisztrációja részéről ma kielégítésre vár, nem lett volna tanácsos a várható pluszt nagyrészen lefoglalni egy mindenesetre indokolt, de feltétlenül improduktív beruházás céljára, mikor a helyes pénzügyi és adminisztratív politika csak az lehet, hogy abból minden jogosult igény kielégítést nyerjen a megfelelő mértékig.

Es azt sem kell elfeledni hogy a város tisztikara nemcsak a tanácsból és a Kis Sándor javaslatába felvett néhány külső tisztviselőből áll. Nem kis jelentőségű munka az sem, a mit a segéd és kezelő személyzet végez és ha az anyagi gondok sulya igényel mérlegelést, úgy bizonyára a jelentékenyebb rész a tisztikar e kategóriájához tartozók vállaira esik.

Ne lett volna tehát méltányos erre figyelmet nem fordítani s még kevésbé praktikus az e tekintetben jelentkező szükséglet kielégítését külön lapra tartani fenn.

Mindezek bő indokaiul szolgálhattak e közgyűlés ismert határozatának. Nincs tehát miért egyebekben keresni az indokot. Es nincs oka a városi tisztikarnak elkedvetlenedni vagy elkeseredni a határozat miatt, mely legtávolabbról sem volt az ő munkásságuk könnyelmű lekicsinylése avagy jogosult igényeik szükkebitő ignorálása, hanem csak annak a tekintetnek megfontolása, melylyel a közösség nem egyeseknek és csoportoknak, de a város egészének tartozik. Dr.

Román bankok. Most közlik egymásután az egyes pénzügyi intézetek számadásaikat és évi jelentéseiket. Nem lesz érdektelen felemlíteni ezek közül néhány román pénzügyi intézetekre vonatkozó adatokat. Ilyen: a „Fur-

A „NAPLÓ“ tárcája.

Báró Wesselényi Miklós élete és munkái.*

Írta: Kardos Samu dr.

Az üldözések és szenvedések korszaka.

1835—1840.

Wesselényi politikai szereplése kezdettől fogva ellenszenves, mondhatnám, gyűlöletes volt az udvar szemében. Hiszen ismeretes oivasóim előtt, hogy amikor Pozsonyban az V. Ferdinánd koronázási ünnepélyén Reviczky gróf kancellár I. Ferencnek bemutatva, a királynak az elődei viselkedésére vonatkozó megjegyzése annyira kivette sodrából, hogy majdnem megfedkezett a koronás király iránti köteles tiszteletéről, oly keményen felelt vissza az agg uralkodónak.

Ismeretes az is, hogy 1830 októ-

ber 21-én, mikor az ujoncok tárgyában felszólalt a főrendek házában, minő kemény összeszólkózása volt az einöklő József nádorral, ki őt jövevénynek nevezte és a magyarhoni ügyekben tájékozatlansággal vádozta.

József nádor nem tartozott a heves vérű és a bosszuálló emberek közé. Oly hosszú ideig élt és működött Magyarországon, mint a király igazi helyettese, annyi hódolat és tisztelet tárgya volt félszázadnál is hosszabb ideig tartó nádorsága alatt kicsinyek és nagyok előtt egyaránt, hogy szinte beleétele magát a magyar nemzet életébe, sőt sok tekintetben azonosította is magát a magyar nemzet érdekeivel. De azért ő is Habsburg sarj volt, gőgös a végtelenségig és feledni nem tudó a sűrű. Aki egyszer szembeszállt vele, az örökre kegyvesztett lett előtte. Így járt Wesselényi is. És bár nyíltan József nádor Wesselényi iránti ellenszenvének kifejezést sohasem adott, de ez magából a tényekből igen könnyen megállapítható.

A „Balitéletek“ című munkáját ugyanis Wesselényi még 1831-ben megírta volt s mivel ebben a munkájában kizárólag társadalmi, nem pedig politikai kérdésekkel foglalkozott, azt kinyomatás végett Pesten Hartlebennek adta át. A censor nem is talált semmi gáncsolni valót ezen munkájában és Landerer már hat és fél ívet kinyomatott, mikor a nádor egyenes parancsára 1832 június 15-én a kinyomatott ivet lefoglalták és elkobozták. Jó szerencse, hogy a kéziratot meg lehetett menteni és így történt aztán az, hogy Wesselényi „Balitéletek“ című munkáját nem Budapesten, hanem Bukarestben volt kénytelen kiadni a következő évben, 1833-ban.

Wesselényi sorsa tehát az 1834—35 évi országgyűlés feloszlásakor már meg volt pecsételve. Nagyon sok volt a rovásán. A pozsonyi 1830. és 32-iki országgyűlésen való szereplése, a „Balitéletek“-nek Bukarestben való kinyomatása és engedelem nélkül való szétküldése, a Szatmár gye közgyűlésén és Nagykárolyban 1834 december 9-én az

elnyomott és kifosztott jobbágyosság érdekében a kormányt keményen és szokatlan kiméletlenséggel ostorozó beszéde, a kolozsvári 1834. évi országgyűlésen majdnem tíz teljes hónapon át vitt ellenzéki szereplése, kősjártó felállítás s annak 1835. január 29-én tartott ülésben az erdélyi rendeknek való felajánlása, József nádorral és Ferdinánd főherceggel való személyes összetűzése miatt rég veszttét határoztták el és így vesznie is kellett a legnagyobb és legigazabb emberek egyikének.

1835 március 2 án hunyta be szemeit örökre I. Ferenc. Utódja a már 5 évvel ezelőtt Pozsonyban megkoronázott V. Ferdinánd lett. Bent a nagy birodalomban és künn egész Európában ekkor béke uralkodott. Minden állami érdek a mellett szólt, hogy a pozsonyi és kolozsvári országgyűlés vitája által némileg felizgatott kedélyek mielőbb lecsillapítandók és hozzá kell fogni annyi századok mulasztása után a békés alkotások áldásthósa munkájához. Széchenyi telve is volt ilyen

* Mutatvány szerző most megjelent nagy értékű kötetéből.

nica" Fogarason; alaptőke 120 000 korona, múlt évi nyeresége 24 085 korona. A „Sercaiana“ Sárkányban, alaptőke: 31.195 korona; évi nyeresége 4476 korona. Az „Economia“ Kőhalomban, alaptőke: 65000 korona; évi nyeresége 5415 korona. A „Résnaveana“ Barcza-Rozsnyón, alaptőke: 20000 korona; évi nyeresége 898 korona. Az „Parsimonia“ Tölcsváron, alaptőke: 116.742 korona; évi nyeresége 9827 korona. A „Creditul“ Zernesten, alaptőke: 80.000 korona; évi nyeresége 4705 korona. A „Buna“ Szász-Feleken, alaptőke: 4480 korona; évi nyeresége 586 korona. Az „Albina“ 1.200.000 korona alaptőke; 245.471 korona évi nyereséggel, XXXII-ik évi közgyűlését március hó 25-én fogja megtartani.

A politikai válság.

— márc. 21.

Ugy lett, mint tegnap előre jeleztük, gróf Andrassy Gyula nem fogadta el a megbízást a királyi program alapján, de nem tette meg Tiszának azt a szivességet, hogy nyomban le is tette volna a közvetítő szerepet. Ezzel elérte azt, hogy egyelőre Tisza kreaturái nem járulnak a király elé és nem folytatják aknamunkájukat a koalíció ellen. Sajnos azonban, hogy ez az újabb közvetítés is csak néhány nap halasztást és nem a megoldást jelenti; mert a vezérő bizottság mai értekezletétől és az ellenzék holnapi gyűlésétől nem várható, hogy aulikusabb legyen, mint a legmérsékeltőbb politikus, Andrassy Gyula volt. Ha Andrassy nem engedhetett, a vezérőbizottság és az ellenzék összessége még kevésbé

jó reményekkel. Hiszen már ekkor alkotásainak jó része vagy életre kelte, vagy keletkezében volt. A magyar tudományos akadémia, a pesti nemzeti kaszinó, a lóverseny-egyesület, a magyar országos gazdasági egyesület már mind működésben voltak. Sőt a budapesti lánchíd felépítése és a dunai gőzhajózás virágzásra emelése s ezzel kapcsolatban a Vaskapu szabályozása iránti munkálatok is folyamatban voltak. „Hitel“, „Világ“ és „Stadium“ című korszakos munkái, a „Lovakról“ és a „Magyar játékszínről“ írott értekezései közkezen forogtak.

De a várva várt békés munkálkodás és fejlődés helyett nyomban az agg uralkodó halála után bekövetkezett az üldözés korszaka és tartott több mint öt esztendőn át. Elsőbb is Wesselényit fogták perbe és pedig két helyen: Erdélyben és Magyarországon. Ezt követte Lovassy László és társainak elfogatása és perbe fogása, Betetőzte pedig a gyászos sorozat magának Kossuth Lajosnak elfogatása és 21 hónapi fogság után való súlyos elítélte. Hogy a végig sebzett nemzet fájdalomában ne kiálthasson, törvényes orvoslásért a királyhoz ne fordulhasson, 1836 május 2-án az országgyűlést berekesztették és 1839-ig nem is hívták többé össze a karokat és rendeket.

Mielőtt ama bünpercek folyamát,

engedhetnek és a mai és holnapi gyűlések célja inkább újból demonstrálni a korona előtt a nemzet többségének egységét, mint Ieszálítani a nemzeti jogok követelését a semmire, a hová pedig le kellene szállani, hogy Andrassy megkaphassa a megbízást kabinet alakításra.

Pokoli tervek.

A szabadelvűpárt abban a feltevésben, hogy a koalícióból senki sem fog vállalkozni kormányalakításra és hogy a királyt semmi sem fogja megindítani eddigi elhatározásaiban, pokoli tervet főzött ki, hogy miképpen lehessen megbontani a koalíciót és visszaszerezni a hatalmat, nem a szabadelvűségnek, sem a szabadelvűpártnak, hanem a párt embereinek. Ha maguk képtelenek uralkodni, meg akarják osztani az uralmat a reakcionárius elemekkel, az agráriusokkal és a klerikálisokkal. El akarják követni azt a bűnt, melylyel a válság kezdete óta a függetlenségi pártot alaptalanul vádolják. A függetlenségi párt egyetlen pillanatra sem dobta magát a reakció karjaiba, eliebben mindazok a pártok, melyek részben beleolvadtak, részben szövetkeztek a függetlenségi és 48-as párttal, szegre akasztották külön, esetleg retrogád törekvéseiket és fentartás nélkül beálltak a függetlenségi közjogi és nemzeti törekvések szolgálatába. A szabadelvű párt ellenben nyíltan a reakció karjaiba akarja magát vetni s agrárius és klerikális jelszavak alatt fel akarja dűlni az ország békéjét, csak hogy az osztrák iránynak hódolhasson és embereit bebiztosíthassa. Gróf Zichy János dementálja, hogy ő kormányt alakítana. Elég szomorú, hogy ilyesmi

melyeket Erdélyben Esztei Ferdinánd főherceg parancsára az ottani fő-fiskus: Horváth Ferenc, Magyarországon pedig József nádor parancsára Beöthy Sándor királyi közügyi főigazgató Wesselényi ellen közszendesség felzavarása és illetve hűtlenség miatt folyamatba tett, ismertetném, szükségesnek tartom megemlíteni, hogy a hűtlenség fogalma régi törvényeink szerint sokkal szélesebb volt, mint a minőnek azt mostani büntető törvénykönyvünk és judikaturánk ismeri. Hogy mely esetek foglalták magukban a hűtlenségi bűnt, azt a hármas könyvön kívül az 1715. évi 7. és 9. decretum, valamint az 1723. évi 9. decretum állapították meg részletesen. Ezek szerint pedig hűtlenség bűnébe estek és büntetés gyanánt úgy fejték, mint jószágaik elvesztésére ítéltendők voltak azok:

a) akik nyíltan a szent korona, a királyi felség és az ország közállománya ellen támadnak vagy ellenszegültek; — azok

b) akik hiteles pecséttel rendelkező bírák, hiteles helyek és hiteles személyek által kiadott hiteles leveleket meghamisítják és illetve hamis pecsét alatt hamis leveleket készítenek; — azok

c) akik hamis pénzt vernek, vagy hamis pénzt nyilvánosan forgalomba hoznak 50 frton felüli értékben; — azok

d) kik az ország belső állomá-

még csak dementire is szorul; de azt Zichy nem dementálja, hogy esetleg részt vesz az olyan ugynevezett kibontakozásban, melynek rugóit Tiszáék állítják be.

A vegyeselvű kabinet.

Tiszáéknak ugyanis az a tervük, hogy a koalíciós kabinet lehetetlenségének megállapítása után csinálnak egy szabadelvű-agrárius klerikális kabinetet. Nemde képtelenség és önmagában ellentétes csoportosulás és mégis ezt akarják megcsinálni. A mai állás szerint még mindig báró Burián Istvanra gondolnak, mint a szabadelvű-hivatalnok-miniszterelnökre, kinek kabinetjében gróf Zselénszky Róbert volna a földmívelés és gróf Zichy János az ő felsége személye körüli miniszter. Azzal tisztában vannak, hogy ez a kormány az ellenzéki szövetséggel szemben nem állhatna meg, de ezzel nem törődnek, mert egyszerűen felosztják a Házát és kimennek az országba agrárius és klerikális jelszavak alatt. Ugy számítanak, hogy Zselénszky utján az agrárius gazdaközönséget és Zichy János utján a katolikus papságot kapják szövetségesül a Tisza-pártiak mellé és így teremtenek ismét többséget a 67-es alap számára és folytathatják politikájukat ott, ahol Tisza elhagyta.

A vegyeselvű kabinet tagjai.

Anyira vannak tervezgetéseikben, hogy már az egyes szerepeket is kiosztják. Miniszterelnök volna br. Burián István. Ehhez a névhez nem ragaszkodnak feltétlenül, de egyelőre nincsen más. A belügyek vezetését Sándor Jánosra, Tisza sógorára biznák és mellette Molnár Viktor, a volt temesi főispán működne mint államtitkár. Ő volna a

nyának (bizottságának) feldúlása vagy felzavarása céljából embereket behoznak vagy befogadnak;

e) a nyilvános eretnek, akik t. i. a kárhözottatott eretnokséghez ragaszkodnak; — azok

f) akik az ország és ahhoz kapcsolott részek végvárát gonosz szándékkal elvesztik vagy feladják; — azok

g) akik a töröknek, vagy más hitetleneknek és az ország elleniségeknek fegyvert vagy háboru idején eleséget szolgáltatnak; továbbá

h) azoknak zaklatói, letartóztatói és kifosztói, akik pogány hitüket elhagyva Törökországból ez országban vagy ennek kapcsolott részébe menekülnek itt tartózkodás végett; és végezetül!

i) azok a harmincadosok (pénzügyőrök), kik a királyi jövedelmek csorbítása céljából külföldiekkel társaságba lépnek az öntött arany és ezüst kivételére nézve s az ily aranyat és ezüstöt az országból tényleg alattomban kiviszik.

A bűnössel osztatlan és ártatlan gyermekek és testvérek osztályrésze, valamint a hitvesi jogok és igények mindig épségben tartani rendeltettek. A vagyonvesztés tehát ezek osztályrésze ki nem terjedt.

Az egyéni szabadság és ebből folyó szabad védelem sarkalvet képezett mindig a magyar közjogban és akkor ezzel összeolvadt bünte-

választási iroda feje. Erre a tisztre azzal vált érdemessé, hogy Temesmegyéből jött fel aránylag a legtöbb szabadelvűpárti képviselő. A földmívelési tárcát gróf Zselénszky Róbertnek és a felsége személye körüli miniszterség gróf Zichy Jánosnak jut, mint ezt már fentebb jeleztük. Honvédelmi miniszter ismét báró Fejérváry Géza volna, kereskedelmi Láng Lajos, pénzügyminiszter Hegedüs Sándor és igazságügyminiszter Nagy Ferenc, horvát tárca nélküli miniszter Tomasics Miklós. Vallásügyi miniszterek még nincsen, mert liberális-klerikális ember kell és ilyet nehéz találni.

Khuen-Héderváry jövő szerepe.

Gróf Khuen-Héderváry Károlyt kit hajdan kitessékelték, ma már nem tudják nélkülözni; a szabadelvű agrárius klerikális vegyeselvű kabinetnek szüksége volna Khuenra, hogy továbbra is ő informálja a királyt és mintegy kapocs lenne a vegyesek és a korona között. Ezért Khuennek a közös pénzügyminiszteri tárcát szánták. Khuen az új minőségben állandóan Bécsben laknék és minden magyar ügybe alattomban beleüthetné az orrát.

A számítási hiba.

Ebben a derék tervben van azonban egy kis számítási hiba. Nem számítanak azzal, hogy a magyar népet már semmiféle jelszóval nem lehet a nemzeti iránytól eltéríteni és hogy új választás esetén már nem lesz koalíció sem, hanem az egész ellenzék be fog olvadni a függetlenségi pártba és ez a párt mint egységes párt legalább 250 mandátummal fog visszatérni a Házba

tőjogban. És a bünperbe vont egyének törvényes elítélte előtti letartóztatása ugy Werbőczy Hármaskönyve (I. könyv IV. fejezet), valamint az 1715. évi 9. decretum 2. pontja szerint az árulás és felzérsértés szörnyű bűnének egyetlen esetén kívül megengedve nem volt a nemes emberrel szemben. Ezenfelül a nemes ember személye a testi fenyegetések alól ugy Magyarországon, mint Erdélyben teljesen mentes vala. Végre a tárgyalásoknak nyilvánosoknak kellett a törvény szerint lennie. És a vádlott szabadon választhatott magának ügyvédet, ki azonban külön esküt volt köteles tenni a titoktartásra. Hűtlenségi perekben ugy Erdélyben, mint Magyarországon az illetékes királyi tábla ítelt első fokban. Ez erdélyi királyi táblának állandó székhelye Marosvásárhely volt, honnan a hozott ítéletek megerősítés végett Bécsbe az erdélyi u. kancelláriához terjesztettek fel. Magyarországon a királyi tábla rendszerint Pesten székelte és a felebezések az ugyancsak ott székelő hátszemélyes táblához lettek felterjesztve. De ha az országgyűlés más városban, például Pozsonyban volt, ugy annak folyamata alatt a királyi tábla is Pozsonyban székelte, mert a magyarországi királyi táblának ítélőmesterei egyuttal az országgyűlés rendi táblájának is, bár szavazati joggal nem bíró tag-

Egy vezérő-bizottsági tag véleménye.

A függetlenségi pártkörben már a kora reggeli órákban együtt volt a párt számos tagja; általános volt közöztük a vélemény, hogy a meg-egyezés lehetetlen. A legnagyobb székséssel néznek a vezérő-bizottság ülése és a holnapi nagygyűlés elé. Tudósítónknak volt alkalma a vezérő-bizottság egyik tagjával beszélni, a ki már ismeri az Andrássy és a király között lefolyt beszélgetést és éppen ez ismeret alapján jelenti ki, hogy a megegyezés lehetetlen. Azok a hírek, hogy a király másban mint a zászló- és címerkérdésben engedne, teljesen alaptalanok. A mondott kérdésben meg lehetne nyugodni a király elhatározásában, de a nyelvkérdésben engedménynek semmi nyoma. Andrássy előre tudja, hogy a koalíció nem fogadhatja el a királyi proposíciókat és nem azért folytat újabb tárgyalásokat, mintha a legkisebb reménye volna a megegyezésre, hanem azért, hogy lojalisan eleget tegyen tisztjének és utólag szemére vessék, hogy saját szakállára cselekedett az egész koalíció nevében, mikor a megbízást a kabinetalakításra nem fogadta el. A vezérő-bizottság délután négy órakor tartja ülését.

A bizottságnak néhány tagja azt óhajlja, hogy gróf Andrássy mindenáron vállaljon megbízást, a többi majd magától jön. Ezek az urak azzal érvelnek, hogy először ki kell irtani a régi rezsim embereit és az új többség kormányát megalakítani; azután lépésről-lépésre lehetne újabb tétet hódítani. Ezt a nézetet azonban kevesen osztják és az a közhit, hogy már a vezérő-bizottságban az lesz a batározat, illetőleg a javaslat a holnapi általános értekezlet számára, hogy a koalíció ra-

jai voltak; sőt a királyi személy-nők vagy alnádor nemcsak a királyi táblának, hanem a rendek táblájának is elnöke volt. A hét-személyes táblának pedig rendszerint elnöke maga a nádor vagy az országbíró volt. Mindenik tábla mellé királyi fiscus volt rendelve, kit Magyarországon királyi közügyű igazgatónak vagy a szent korona közügyészenek, Erdélyben pedig kincstári tanácsosnak és illetve királyi közügyű főigazgatónak neveztek. A perbeszédet nem élő szóval, de írásban terjesztették elő úgy a királyi fiscus, mint telperes, valamint a vádlottak, mint alperesek. „Gyanúsított”, „terhelt”, „vádlott” kifejezéseket a régi magyar jog nem ismert. A büntető perbe vont egyént csak úgy „alperes”-nek nevezte, mint a polgári perrel megtámadottat. A meghozott büntető ítélet rendszerint a felebbezésre való tekintet nélkül nyomban végrehajtható volt, ha szabadságvesztésre szólt. Fej- és jószágvesztés esetében azonban az ítéletet csak felsőbb jóváhagyás, tehát jogerőre emelkedés után lehetett végrehajtani. A halálbüntetés neme nemes emberre nézve békében pallos, háboruban golyó volt. Kötelet csak paraszt és zsidó kapott.

gaszkodják az eddig elfoglalt állásponthez és egyetlen tagja sem vállalkozzék a felajánlott alapon kabinetalakításra.

Andrássy délelőttije.

Gróf Andrássy Gyula már a kora reggeli órákban folytatta a tanácskozásokat a válság ügyében. Pártfelei már negyed tíz órakor keresték fel budai palotájában. A mondott időben Darányi Ignác, Wlascics Gyula és Semsey László keresték fel és egy teljes óráig maradtak nála. Távozásuk után Andrássy kocsiba ült és elhajtott Kossuth Ferenchez, hogy beszámoljon neki a többi politikussal folytatott beszélgetésekről. Mikor Andrássy Kossuthhoz érkezett, már ott voltak br. Bánffy Dezső, Thaly Kálmán, Tóth János, Holló Lajos és gróf Zichy Aladár. A tanácskozás lapunk zártakor még tart. Andrássy nem fog részt venni a vezérő-bizottság délutáni ülésében, de rögtön az ülés után tudatni fogják vele a tárgyalások eredményét, illetőleg az ülés után újból fölkeresi Kossuth Ferencet, a ki el fogja neki mondani a történeteket.

Kossuth Ferenc állapota.

Kossuth Ferenc állapota változatlan; toroka még mindig fáj, a rekedtség tart és reggel-este láz mutatkozik. Nem fekszik, hanem karosszékében ül. Délután betegsége dacára elmegy a pártkörbe és részt vesz a vezérő-bizottság ülésében. Valóban nagy önfeláldozás, hogy Kossuth beteg és lázas állapotban egész napon át tanácskozik és még házonkívül is részt vesz bizottsági ülésekben.

Tisza újabb kihallgatása.

Gróf Tisza István ma délelőtt ismét kihallgatáson volt. A király délelőtt 10 órakor fogadta Tiszát, aki bejelentette, hogy Andrássy érintkezik a koalícióval, hogy ma délután a vezérő-bizottság és holnap délután az egész ellenzék értekezletet tart és Andrássy a plenáris értekezlet után fog végleges választ adhatni. Miután a király sürgősen akar a helyzettel tisztába jönni, megbizta Tiszát, hogy Andrássyt már holnap délutánra hívja meg újabb kihallgatásra. Tisza kihallgatása mindössze fél óráig tartott. Továbbiak iránt nem történt intézkedés. Arra az esetre, ha Andrássy nem vállal megbízást, a mi valószínű, a király Tiszát a továbbiak megbeszélése iránt esetleg még holnap délután, legkésőbb holnapután reggel 9 órakor újból fogadja.

Megjegyzések megjegyzésekre.

Kolozsvár, márc. 22.

A városi törvényhatósági bizottságnak tegnapielőtti közgyűlésén lefolyt vita egyes mozzanatai alkalmat adtak egy két lapnak arra, hogy különböző, távolról sem objektív hangulatoknak adjon kifejezést.

Igy mindjárt *Pisztóri Mór* szereplése találkozott igen furcsa megítéléssel.

Az I-ső kerület érdemes képviselője, követve mindig hűen vallott meggyőződését, állást foglalt a szervezési bizottság javaslata mellett. Ezért eleinte megvadták népszerűség hajhászással. Most meg affélel suttognak, hogy összeütközésbe jött pártjával. Hát sem a nyílt vádnak, sem a suttogó konkolyhintésnek nincs alapja. A nyílt vádra megtettük megjegyzésünket pár nap előtt. A suttogásra nincs miért válaszolni, legfeljebb azt kérdezzük meg a suttogóktól, hogy kívánatosnak tartják e városi ügyekben a politikai pártálláspon olyatén érvényesülését, a mely mellett a vélemények ugyszólván uniformizotatnának a szerint, hogy egy-egy illusztrisabb felszólaló milyen politikai párthoz tartozik. *Szentesen* látunk ilyesmit, de az ott tapasztaltakra való tekintettel sem akarunk látni Kolozsváron.

Különbön sem áll, hogy az újpárt tagjai közül csak *Pisztóri* képviselő foglalt volna állást a tisztviselők mellett. *Dávida* Leo, *Kolozsvár Sándor* és *Kanitz* Jenő az újpárt tagjai közül szintén a szervező-bizottság javaslataira szavaztak. A politikai pártállásnak egyáltalán nem volt köze a szavazáshoz.

Az meg éppen nevetséges állítás, hogy *Tutsek* Sándornak az ülés elején tett interpellációja hangulatcsinálás céljából tétetett, tekintettel a fizetésrendezési javaslatra. Hisz a meginterpellált főkapitány fizetése nem vétetett fel a rendezés keretébe. E mellett éppen az interpelláló hangoztatta, hogy a főkapitányi fizetést, mely rendezésből ezutal, a tervezet szerint kihagyatott volna, a tanácsoséval arányosítani kell.

Egyébként jellemző az interpelláció és e határozat között összekötetést kereső hirlapra, hogy mikor a választások idején megirtuk volt, hogy e tárgyban interpelláció lesz, az illető lap azt írta, hogy nevet-ségessé tenné magát az a képviselő, a ki e tárgyban interpellálna. És ime most kísüti, hogy ez a nevet-séges interpelláció hatással volt egy más kérdésben a közgyűlés hangulatára.

A közgyűlést kísérő megjegyzésekről tévén szót, foglalkoznunk kell még azzal a személyes animozitásból eredő szurkálódásra, melyben egyesek a kérdés tárgyalása rendén Salamon Antal tanácsost részesítették. Ennek sem értelme, sem jogosultsága nem volt.

Mert:

Először: *Salamonnak* semmiresem nem volt abban, hogy részére a *Kis* Sándor-féle tervezet magasabb fizetést hozott az eddiginél ajánlatba. *Salamon* nem vett részt az előzetes tanácskozásokban, nem volt ott a közgyűlésen s így nem szolgált arra, hogy az egész tisztikarból az ő személye és az egész fi-

zetési tervezetből az őt érintő tétel ragadtassék ki botrány körül s állítottassék oda a megütközés anyagául.

Másodsor: az a körülmény, hogy *Salamon* nemrégen 1000 korona személyi pótlékban részesítettett, legkevésbbé sem lehet ok az ő támadására, mert még ha érdemtelennül is jutott volna a pótlékhoz, ez ma már túlhaladott álláspontot képez s legfeljebb az a közösség hibáztatható, mely a pótlékot megszavazta. Különbön furcsa, hogy az a lap hánytorgatja legvehemensébbül Salamonnal szemben a pótlék dolgát, melynek főszerkesztője és tulajdonosa tagjai a közösségnek, hol azonban nem emeltek szót sem a pótlék megszavazásában, sem általában a *Salamon* Antal működése ellen.

Harmadsor: egyáltalán nem lehet szó arról, hogy ha gáncot kell találni a tisztikar működésében azt csak *Salamon* Antallal szemben lehetne és kellene tenni. Vajjon mivel teljesíti rosszabbul az ő dolgát *Salamon*, mint a város más tisztviselője? Tessék erre komolyan felelni: Elragadtatva mi sem vagyunk Salamontól, de még kell adnunk neki azt az elismerést, hogy élénk felfogású, széles hatáskörű, nagy tapasztalatokkal rendelkező, munkabíró tisztviselő. Lehet, hogy túl nagy hatással volt rá *Herczeg* Ferencnek *Andos* és *András* című életképe és ez a hatás kifejezésre jutott egyes zsurnalisztikával foglalkozók irányában. Ennek azonban nincs összefüggése az ő tisztviselői működésével, s e miatt illetné őt, vagy bárkit állandó inventivokkal: se nem komoly, sem nem lojalis eljárás.

Városi közgyűlés.

(Második nap.)

— márc. 21.

Kolozsvár város törvényhatósági bizottsága ma Szvacšina Géza kir. tanácsos polgármester elnöke alatt folytatta a tegnapi megkezdett közgyűlését.

Jelen voltak: Bizottsági tagok: Benel Ferenc, Biró János, Betegh Bálint, Babos Sándor, B. Bak Lajos, Dávida Leo, Ferencz József, Fekete Gábor, Gombos Ferenc, Havas Ármin, Hevessy József, Herczeg Lajos, Köntzey Imre, Kovács István, Kecskeméthy István, Kiss Sándor, dr. Mihály József, Merza Gyula dr. Menyhárh Gáspár, Nagy Dezső, dr. Óváry Elemér, dr. Papp József, Régeni György, Rucska Lajos, Szekula Ákos, Szilágyi György, Salamon Mihály, Tamási István, Tamási József, dr. Tutsek Sándor, Zágoni Szabó Mihály.

Tisztviselők: Szvacšina Géza, Fekete Nagy Béla, Nemess Ferenc, Vikol Kálmán, Hadady Endre, Póczy Mihály, Bartha János, Polcz Rezső, Deák Pál, Lakatos Ferenc, Esterházy László, Tarnay Mór, Föder Ottó, Pethő József, Mustárdy Miklós, Felszeghy Oszkár.

Több kevésbbé fontos ügy tárgyalása után az építési szabályrendelet kérdésével foglalkoztak, me-

lyet a közgyűlés Póczy Mihály, Hevessy József, B. Bak Lajos, Tutsek Sándor dr. és Kiss Sándor felszólalásai után általánosságban elfogadott, de a szabályrendelet részletes tárgyalását a jövő közgyűlésre halasztotta.

Ezután kimondotta a közgyűlés, hogy a Magyar-utcán és Honvéd-utcán a Kereszt-utcáig csak emeletes házak építésére ad engedélyt.

A Kossuth-serleg ünnepély rendező bizottságának kérésére 400 korona segélyt szavaztak meg, azt a kérést azonban, hogy a város mint más városok szokták tenni, a diákgyűlés alkalmából az ünnepély védnökeit és a küldöttségeket megvendégelje, azzal az indokolással tagadták meg, hogy a város nem térhet el azon elvi álláspontjától, melynek alapján, még a Mátyás-szobor leleplezése alkalmával sem adott ebédet.

A május, esetleg szeptember hónap folyamán rendezendő iparművészeti kiállítás céljaira a város 500 korona segélyt szavazott meg.

A Bethlen-bástya környéke rendezése.

A kolozsvári ev. ref. egyházközség kérést adott be a városhoz egy, a Bethlen-bástya mellett elhaladó és a Farkas-utca folytatását képező s a Hunyadi-térre nyíló új utca nyitása iránt. Egyben előterjesztést tett a városhoz az iránt, hogy hívja fel az egyházközséget a szükséges 30.000 korona költség felének viselésére és a Sári utca kiszélesítésére megkívántató szükséges telek-rész ingyenes átengedése iránt. A közgyűlés megbízta a tanácsot, hogy ilyen értelemben az egyházközséget keresse meg.

Kapcsolatosan a kérdéssel, elhatározta a közgyűlés, hogy az utca-nyitás céljából megvásárolja az ev. ref. kollegiumtól 3900 koronáért a Bethlen-utca 31. sz. telket.

A „Brétfü“, „Hátulsó Hója“ és „Kányamáli“ hegyközségek „Rendtartás“-át tudomásul vette a közgyűlés.

A békási szőlők birtokosainak azon kérését, hogy a szőlőpásztoroknak a fegyverviselés engedtesék meg, a közgyűlés elutasította.

A Pata-utca kövezése kérdésében azt határozták, hogy ezt csak akkor fogják teljesíteni, ha valamelyik belvárosi utca aszfaltozása által elegendő gránitkő fog szabadná válni.

Ezután két gyógyszer-tár engedélyezési kérés fölött folyt hosszas vita. Halász Jakab gyógyszerész ugyanis a Ferencz József-utca, Papp Kristóf pedig a Magyar-utca-ra kért gyógyszer-tári engedélyt.

Hosszas vita után, melyben Tutsek Sándor dr., Menyhárt Gáspár dr., Ferencz József püspök, Papp József dr., Salamon Antal, Gajzágó Manó veitek részt, a közgyűlés az első kérelmező kérését elutasította, a másikat pedig megadni javasolta.

A háború.

Budapest, márc. 21.

A főhadvezetőségnek Linevics kezébe való átadásáról a következő távirati tudósítás érkezik a harctérről: Kuropatkin már indulófélben volt, a mikor hirtelen megállt s visszafordulva Linevicshez lépett. A két tábornok hosszan konferált egymással. Végül megállapodtak abban, hogy Kuropatkin táviratot intéz a cárhoz. Ebben a táviratban Kuropatkin arra kérte a cárt, engedje meg neki, hogy akár mint egyszerű katona maradhasson a harctéren, mely most neki megszentelt terület. A kérést Linevics is támogatta. A cár távirata csakhamar megérkezett, a melyben beleegyezését adta s Kuropatkin az I. hadtest parancsnokává nevezte ki.

Budapest, március 21.

A „Daily Express“ jelenti Takahaisiból: A japán kölesön kötésére Londonba és Newyorkba küldött japán pénzügyi kormánybiztos kijelentette, hogy nem tud arról, hogy Berlinben japán kölesönt folyósítottak volna.

Sztrájkmozgalmak Kolozsvárt.

Kőmives-sztrájk a Reményik cégnél.

Kolozsvár, 1905. márc. 21.

Hirt adunk tegnapi számunkban a Reményik cég építkezéseinél kitört sztrájkrol.

Tegnapi napon munkatársunk felkereste a Reményik cég munkavezetőjét s kinn járt a munkások sztrájknyáján, a „Lövölde“ helyiségében, hol a munkások vígan várják a békéltető eljárás eredményeit.

Beszélgetés a bizalmi férfival.

A mint megirtuk a sztrájk kitörésének közvetlen oka a munkások bizalmi férfinak, Orbán Jánosnak, a munkából való elbocsátása volt.

Tegnap az elbocsátott bizalmi férfi a következőket mondta kiküldött munkatársunknak:

„Én nem kívántam s nem szóltottam fel szaktársaimat, hogy az én elbocsátásom miatt sztrájkba lépjenek. A sztrájk tulajdonképeni oka a betegségyező járulékok törvénytelen levonásáon rejlik és abban, hogy a munkabérek nem a pallérok, hanem az irodaszemélyzet állapítja meg.

Mi nem mondjuk, hogy a mérnök ur tudtával történik az, hogy a munkaadó által fedezendő egyharmad járulékrészt is a mi bérrünköl vonják le, sőt gyanítjuk, hogy ez az ő tudta nélkül történik, de bizonyos, hogy a mi fizetésünköl 14 krt vonnak le hetenként betegségyezőjárulék fejében a fizetésnél.

Másik követelésünk szintén jogos és méltányos.

Az irodaszemélyzet, a mely a

munka színhelyén ritkán fordul meg s nem is igen ért a kőműves munkához, nem tudja méltányosan megállapítani a munkabéreket. A pallér állandóan köztünk van, ő látja, hogy ki mit dolgozik, s így csakis ő tudja, hogy melyik munkás mit érdemel meg.

Nekünk, kik alig hat hónapon keresztül dolgozunk az esztendőn keresztül, fontos az, hogy béreinket ahoz értő emberek állapítsák meg.

Ezeket akartam én a mérnök urnak előadni, de ő meg sem akart hallgatni, s a munkából elbocsátott.

Én nem a magam jószántából mentem be az irodába, engem szaktársaim biztak meg követeléseink előadásával s ezért az én elbocsátásomat a saját elbocsátásuknak tekintették, s a munkát abbahagyták.

Egyébiránt nekünk nem sok bajunk volt a mérnök urral, de már akkora nyomoruságban élünk, a megélhetés olyan nehéz, hogy helyzeünk maga kényszerít arra, hogy a bérek javítása érdekében lépéseket tegyünk.

Mi nyugodtan várjuk a holnapi békéltető bizottsági tárgyalást, jól tudjuk, hogy követeléseink nem tűztek s a mérnök ur nem fog elzárkozni teljesítésük elől.

A Lövölde helyiségében egymást buzdítva ülnek a kőműves segédek a sztrájk esélyeiről beszélgetve.

A 95 sztrájkoló munkás közül már többen kaptak munkát más cégeknél s remélik, hogyha megegyezés nem jön létre, a jövő hét kezdetén mind kapnak munkát más vállalkozónál.

Beszélgetés a munkavezetővel.

Debreceni, munkavezető a Reményik cégnél a következőket mondotta munkatársunknak:

„A sztrájkra el voltunk készülve, de úgy tudtuk, hogy a munkások az összes vállalkozóknál abba hagyják a munkát. Ők régen készülnek már a sztrájkra, de nem gondoltuk, hogy éppen nálunk fogják abban hagyni a munkát, a hol a legjobb fizetések vannak.

A mérnök ur bánásmódja a munkásokkal szemben mindig humanus és tisztességes volt, hiszen most a télen is majdnem 3000 korona előleget adott a munkásoknak, a mi ugyancsak nagy jószívűsége mutat, hiszen a kiadott pénze egyáltalán nincsen biztosítva.

A munkások fellépése elhibázott volt, hiszen ők is jól tudták azt, hogy ha jogos a követelésük, a mérnök ur mindenesetre teljesíteni fogja.

A munkáink különben egy kivételével nem sürgősek, tehát nyugodtan várhatunk.

Azt hiszem a munkások megfogják gondolni a dolgot s minél előbb, talán már a héten munkába lépnek.

Mondhatom, hogy ilyen béreket, különösen tavasszal sehosem fizetnek, s e tekintetben a munká-

soknak épen nem volt okuk sztrájkolni.

A sztrájkot és a sztrájkanya helyiségét a munkások az iparhatóságnál, illetve a főkapitányságnál bejelentették s a békéltető-bizottság Csoma Zsigmond iparhatósági biztos elnöklete alatt holnap délután össze is ül az ipar-testület helyiségében, hol a munkások képviselőjében Rácz József kőművessegéd, a szervező-bizottság elnöke fog megjelenni míg Reményik Károlyt Debreceni munkavezető képviseli.

Szobafestő és mázólo munkások sztrájkja.

— március 21.

Az általános építőipari fellendülés az építőiparhoz tartozó összes szakmákat arra készítette, hogy megragadják az alkalmat a helyzetük javítására.

Legujabban a szobafestő és mázólo munkások lépnek sztrájkba, mivel az ipar-testületi szobafestő szakosztályhoz beadott memorandumokban támasztott követeléseiket a mesterek visszautasították.

A munkások legközelebb sztrájkba lépnek, s a sztrájk ideje alatt szövetkezetté alakulnak.

Szövetkezeti irodájukat Széchenyitér 7. sz. alatt már meg is nyitották, s olcsó munka szállításával akarják megtörni a mesterek ellentállását.

A nagyváradi színházi tüntetés.

Irtunk már arról a sajnálatos botrányról, melyet a nagyváradi tulzó román joghallgatók az „Etnémult harangok“ előadása alkalmából a Szigligeti Színházban rögtönöztek. Most a kínos ügy fejleményeiről értesítenek Nagyváradról.

A román joghallgatók úgy látszik nem elégték meg azt a leckét, melyet a színházban kaptak; tovább folytatják éretlenkedéseiket. A botrányról írott tudósítás miatt öt román joghallgató elégtételt kért a „Nagyvárad“ c. lap felelős szerkesztőjétől, illetve a cikk szerzőjétől. E mellett nyilatkozatot küldöttek be a „Nagyvárad“-nak, melyben minden áron azt bizonygatják, hogy Rákosi és Malonyai szindarabja az ő nemzetüket és vallásukat gunyolja és gyalázza(?) ők csak „vérig korbácsolt“ faji önértékükben tették, a mit tettek, mert a meggyalázást elünni: „erkölcsi haláluk“ lett volna.

De, a mint várni lehetett, a nagyváradi bír. ka'h. jogakadémia hazafias magyar ifjusága sem maradt tétlen, hogy megtorolja a gyalázkodást, melylyel a tulzó románok a nemzetiségi viszálykodást Nagyváradon ismét felszínre vetették.

Az ifjuság a jogakadémia olvasó termében gyűlést tartott, melyen egyhangu határozattal kimondotta, hogy a botrányt csináló oláh jogászokkal minden érintkezést megszakít, szóval őket teljesen bojkottálja. Ezután ötös bizottságot kül-

dött ki, melynek feladatává tette, hogy állandóan tartsa szemmel a tulzó román ifjak mozgólódásait s örködjék, hogy az ifjuság hazafias érzelmei meg ne sértsenek.

A gyűlés befejezése után az ifjuság küldöttségileg tisztelgett *Bozóky* Alajos jogakadémiai igazgatónál, a ki megígérte a botrányhős hogy jogászokkal szemben a legszigorubb megtorló rendszabályokat fogja alkalmazni.

Most az ifjuság, melyhez utközben nagy tömeg csatlakozott, a színház előtti térre vonult, hol a Hymnus eléneklése után az ifjuság egyik vezére mondott lelkes hazafias szónoklatot. Még a Szózatot énekelték el s azután az egész hatalmas tömeg rendben szétszórt.

Reméljük, hogy az okvetetlenkedő oláh ifjaknak elveszik a kedvét attól, hogy hasonló botrányokkal igyekezzenek megbontani azt a békés egyetértést, melyet Nagyváradon belátásos emberek munkája a magyar és román állami polgárok között oly nehezen szilárdított meg.

Az élet mélységeiből.

Zola Emil sem tartotta volna megvetendő regény témának azt a megrendítő drámát, mely pár nappal ezelőtt a gyulai havasok egyik kicsiny falujában játszódott le.

Páskáló Juon, öregkorára jutott özvegyesre. De a gyászos egyedülvalóságot sehogyszem tudta megszokni, asszonyt kívánt az árván maradt kis viskó is; feleség után nézett tehát. De nehogy rajta is beteljen a régi nóta: „Fiatat is, szép is a menyecske...” hát magához illő, 64 éves öregasszonyt választott hitestársául. De hajh, ki tud eligazodni az asszonyokon? Szegény Páskáló Juon épen nem tudott. A 64 éves öreg asszonyban az élettáza még egy husz éves menyecskét is megszégyenítően lobo-gott, az öreg férj mellett szeretőt tartott, még pedig fiatal, 24 éves legényt.

A falu már sugott-bugott, de az öreg férj vakon bizott élete párjában s az idyll talán Isten tudja, meddig folyt volna zavartalanul, ha a véletlen tragikus véget nem vet neki.

Március 14 én este az egész Páskáló család, férj és feleség s az öreg Páskáló első házasságából származó két nagy fia, s a családdal a házibarát, együtt iddogált a falu korcsmájában. A házaspár korán távozt, csakhamar eltűnt a gavalér is. 10 óra felé a két fiu is csendesen haza ballagott, de házuk mellett észrevették, hogy a ház mellett lévő pajtában valami nincs rendben, talán valami idegen rejtőzködik ott. Utána néztek a dolognak s legnagyobb meglepetésükre a pajta szénapadlásán megtalálták elrejtözve házuk derék barátját, a légyottra váró udvarlót. Persze szerelmi édes ölelések helyett a Fáskáló fiuk épen nem barátságos „öleléseivel” ismer-

kedett meg, még pedig olyan mértékben, hogy mire az öregek a zajra kiesttek, halva feküdt az udvaron, hova a padlásról leráncigálták.

A két Páskáló fiut másnap letartóztatták. Az öreg asszonyt az eset teljesen megtörte. Mikor meglátta szerelmesét, ki miatta szenvedett ily csufos halált, ájultan esett össze s azóta betegen, apétikusán fekszik a kopár hegyorom kicsiny kunyhójában.

Uram király.

Uram király, a ki nagynehezen végre mégis rászántad magadat, hogy eljőjj a magyar fővárosodba és itt intézd el a válságot, a mely nekünk is baj, neked is baj, mit hoztál magaddal?

Hoztad-e szivedben azt a hozzánk való szeretetet, melyről hittük és hiszszük, hogy megvan nálad?

Hoztál-e lelkedben jóakaratot, hogy megértsd a te hűséges magyar népedet, magyar néped törekvéseit magyar néped követeléseit?

Ha nem hoztál uram király, bizony hiába fáradsz el ide közzénk, mert nem lesz kibontakozás ebből a zilált helyzetből, a mely nyomasztó nekünk is, neked is. Semmi szándékunk felséges ur, hogy arra a nőtára táncoljunk, a mit a bécsi tanácsosaid fűtyülnek s a melyről, úgy látszik, eludták hitelti veled, hogy szép nóta, jó nóta. Semmi hajlandóság bennünk jószágos öreg királyunk, hogy iroit malasztal érjük be továbbra is. A mit kívánunk, jussunk van kívánni. Törvény is van már róla. Azt a törvényt te szentesítetted. Mi akadály lehetne, hogy betűröl-belűre végrehajtsák? Beck nem akarja? Pitreich nem engedi? Schöneich állja útját? Bolfrasnak vannak aggályai? Vajjon uram király, mit gondolsz: kinek a vállal tartják erősebben a te fényes trónusodat? Hiszed-e, hogy nem mi vagyunk annak a legerősebb támaszai, védői most is, mint a hogy azok voltunk a múltban is?

Holnap felséged elbe járul gróf *Andrássy Gyula*, a fia annak a nagy embernek, akinek a genieje mérhetetlen hasznára volt Magyarországnak és Ausztriának s aki öríási szolgálatokat tett felségednek, bárha vala idő valamikor, régen amikor in effigie felakasztották. *Andrássy*, akit holnapra meghívtál magadhoz, hűhazafi, derék magyar ember, lelkes és becsületes fia a nemzetnek, a ki iránt mindannyian bizodalommal vagyunk. Te is azzal légy hozzá, arra kérünk uram király. Ő már megmondta, hogy a kibontakozás niképpen lehetséges. Megmondta egyszer, kétszer, ötször, nem tudjuk már hányszor és holnap se fog mást mondhatni, mint eddig beszélt.

Ugy mondják, hogy felséged hozott Bécsből, az ottani tanácsosai-val való megbeszélés alapján valami kormányzati programot és ennek a kivitele érdekében biznád

meg kabinetalakítással gróf *Andrássy Gyulát*, vagy ha ő nem vállalja, más valakit. De hát uram király, hogy lehet azt Bécsben elhatározni, hogy mi mit akarunk? Már csak magunk mondjuk meg, mi az, ami nekünk fáj, mi az, ami nekünk kell, mi az, amit továbbra is eltérni egy csöpp kedvünk sincs.

Ha *Andrássy* vállalkozik a kormány megalakítására, két héten belül olyan rend lesz ebben az országban, hogy gyönyörtűség lesz. Mert hiszen *Andrássy* csak úgy vállalkozik a munkára, ha megvalósulhatnak a nemzet jogos kívánásai. Ez jelenti a válság megoldását és más megoldás, hidd el felséges ur, nincs, nincs, nem lehet. Akárki mással próbálód is végrehajtani a Bécsben kifözött programot, meddő munka, hiábavaló fáradság lesz az.

Mi haladni akarunk a magunk útján, erősödni akarunk minden irányban, mert az erősödés hej, beh milyen nagy szükségünk is van. Nagyon kifáradtunk már abban, hogy az egyik kezünkkel végezzük a polgári munkát, a másikkal meg egyre hessegessük magunkról az osztrák vámpirt, amely vérünket szipolyozza. Mind a két kezünk legyen szabad, mind a kettővel nyugodtan dolgozhassunk ezt akarjuk.

Az pedig lehetetlen, képtelen dolog, hogy te uram király, ne lásd szívesen a te magyar néped megizmosodását. De hát a nagyhatámi állással, ha a magyar még tovább sátnyul és pusztul a nyomoruságtól? Furcsa egy nagy hatalom volna, a melynek a jobbik fele éheznek és elesigázottan majd leesik a lábáról.

Mivelhogy el vagyunk telve a személyed iránt való hűséges ragaszkodással, türelmesen vártuk hetek óta királyi döntésedet. Várjuk most is, hitében, meggyőződésében annak, hogy megértesz bennünket.

Ha pedig nem értesz meg és bekövetkeznék, a miről már beszélnek: hogy újból feloszlatod a országgyűlést és újabb kérdést fogsz intézni a nemzethez a szándékai iránt, bizony hidd el uram király, a nemzetnek az lesz a válasza, hogy abszolút többségben küldi a Házba a tagjait annak a pártnak, a melyről elhittették veled, hogy el-lensége dinasztádnak.

Mozdonyszállítás az oroszoknak.

Több millió megrendelés.

Tisza István gróf miniszterelnök kihallgatása alkalmával a következő hírt hozta a király tudomására:

Lukács László pénzügyminiszter, jelentette nekem hivatalosan, hogy Oroszország kormánya, hatvanöt gőzmozdonyt (lokomotív) rendelt meg a Magyar államvasutak gépgyárában a szibériai vasutak számára. Darabját az orosz kormány 76.000 koronával fizeti. Hozzávetőleg öt millió koronás az üzlet. De mert

Oroszország ma hadviselő ország — bár a gőzmozdony nem romboló, hanem teremtő tudomány alkotása — Szentpétervárra küldött megbízottunk, Ritter ur, az állami gépgyárak helyettes igazgatója, az orosz kormány fővárosába várja a király beleegyező döntését. A megrendelés folytán hozzávetőleg kétezzer munkásszaporításra lesz szükség. A megrendelt mozdonyok ügyében értesítés ment *Goluchovszky Agenor* külügyminiszterhez is. A magyar kormány kötelezettséget vállalt, hogy a mozdonyokat másfélelven belül szállítani fogja.

Az összeesküvők.

— *Capus Alfréd.* —

Egy titkos rendőr (a kollegájához): Azt hiszem, hogy megcsipjük. Ebben a házban kell laknia.

A második titkos rendőr: Meglehet. De hát csakugyan olyan veszedelmes ember?

Az első titkos rendőr: Nagyon veszedelmes, egész bizonyos, hogy összeesküdött az állami intézményeink ellen.

A második titkos rendőr: Ó! Ó! Az első titkos rendőr: A rendőrség gyanakszik rá s nekünk bizonyítékokat kell szereznünk.

A második titkos rendőr: Talán legjobb lesz, ha a ház mesternél tartózkodunk.

Az első titkos rendőr: Nem rossz ötlet. Menjünk!

(Bemennek a házba, s kopogtatnak a ház mester ajtaján.)

A ház mesterné: Mi tetszik? Az első titkos rendőr: Durand urat keressük.

A ház mesterné: Nem lakik itt. Az első titkos rendőr (csodálkozva): Ugyan-ugyan!

A ház mesterné: Igen, ugyan van: Az első titkos rendőr: Nem lakik itt egy körülbelül ötvenéves, nagy, magas ur, aki a becsületrend szalagját viseli?

A ház mesterné (bizalmatlanul): Mit tudom én!

Az első titkos rendőr (halkan a másikhoz): Megcsiptük! (Fenhargon, hengegve): Itthon van?

A ház mesterné: Nem tudom, kiről beszél.

Az első titkos rendőr: Hiába igyekszik kitérni a kérdéseim elől, asszonyom. Titkos rendőr vagyok s bizonyosan tudom, hogy lakik itt egy ur, aki összeesküdött a köztársaság ellen. Mi a neve s hányadik emeleten lakik?

A ház mesterné (megkönnyebbülve): Jé! azt hittem, hogy az urak hitelezők... Miért nem mondják mindjárt, hogy miért jöttek? Persze hogy lakik itt a házban egy összeesküvő is! Hiszen ezt már mindenki tudja, csak önök nem... (Nevet): Tehát az összeesküvőt keressik?

Az első titkos rendőr: Igen. A ház mesterné: Második emelet, jobbra a harmadik ajtó.

A NAPLO telefonszáma: Szerkesztőség: 503.

LEGUJABB.

— A „NAPLO” távirati és telefon-tudósítása. —

A vezérőlbizottság ülése.

Budapest, márc. 21. (Saj. tud.) A vezérőlbizottság ma délután 4 órakor ülést tartott.

Az ülésen résztvettek Kossuth Ferenc, gr. Apponyi Albert, br. Bánffy Dezső, gróf Batthyányi Tivadar, Tóth János, Holló Lajos, Szederkényi Nándor, Ugron Gábor, Polónyi Géza, Thaly Kálmán, Eötvös Károly, gr. Zichy Aladár, Hock János, Komjáthy Béla, Rakovszky István, Vázsonyi Vilmos, Sághi Gyula és Barabás Béla.

Az ülés 4 órakor vette kezdetét s fél 7 órakor ért véget.

Kossuth Ferenc az ülés megnyitása után a politikai helyzetről, Andrassy kihallgatásának lefolyásáról tett jelentést. Előadja, hogy a király eddig elfoglalt merev álláspontjából egyáltalán nem hajlandó engedni.

A jelentés felett hosszas élénk vita indult meg, s elhatározták, hogy a csekély vívmányokkal szemben a merev visszautasítás álláspontjára helyezkednek, s ilyen értelmű indítványt tesznek a szövetség ellenzék holnapi naggyűlésének. Megszövegezésével Kossuth Ferencet bízták meg.

Kossuth rögtön hozzákezdett az indítvány megszövegezéséhez, s rövid idő alatt, miközben a tárgyalások szüneteltek, elkészítette az indítványt.

Az értekezlet ezt egyhangulag elfogadja kellő indokolás mellett leendő előterjesztésére az elnököt kéri fel.

Az indítvány tárgyalása a holnapi értekezleten fog megtörténni.

A függetlenségi párt.

Budapest, márc. 21. (Saj. tud.) A függetlenségi pártkörben ma délután sokan voltak fenn a nagy felháborodással tárgyalták a királynak nyilvánosságra került amaz elhatározását, hogy nemcsak a követeléseket utasítja vissza, hanem még a felémelt katonai létszám és az új ágyuk költségeinek megszárazását is követeli a koalíciós kormánytól.

A jelen voltak körében általános a vélemény, hogy a koalíció álláspontja ezzel szemben nem lehet más, mint engedhetetlen visszautasítást és az összes tárgyalások megszakítása.

A háboru folytatása.

Budapest, márc. 21. (Saj. tud.) A Carszkoje-szeloban ma ha-

diparancs volt Dragomirov elnöklete alatt.

A haditanács összes szavazatokkal, egy ellenében a háboru folytatását határozta el.

A szabadelvü pártkörből.

Budapest, március 21. (Saj. tud.) Khuen-Héderváry király személye körüli miniszter ma fennjárt a szabadelvü pártkörben, s igen érdekes kijelentéseket tett. Olyanforma kijelentést tett, hogy a Házat április 4-én királyi kézírattal fogják elnapolni.

Csütörtökön vagy pénteken valószínűleg megalakul a miniszterium, de hogy ki lesz a miniszterelnök és melyik pártból, azt nem árulta el.

Egy jótékony asszony meggyilkolása.

O-Radna, márc. 21. (Saj. tud.) Gyarbek Annát, a jótékony örmény asszonyt ágyában megfojtva találták. A tett elkövetéséért egy napszámot tartóztattak le.

NAPLO.

— Hírek. —

Felhívás

Kolozsvár sz. kir. város közönségéhez.

— márc. 23.

A kolozsvári Ferenc József Tudomány-Egyetem ifjusága e hó 26-án tartja

Kossuth-ünnepélyét,

mely alkalomra a feikért országos nevű vendégek: Kossuth Ferenc, gróf Apponyi Albert, Ballagi Aladár, báró Bánffy Dezső, Barabás Béla, gróf Batthyány Tivadar, Darányi Ignác, Hock János, Holló Lajos orsz. képviselők, Justh Gyula a képviselőház elnöke, gróf Károlyi István orsz. képviselő, Rakosi Jenő főrendiházi tag, Szemere Miklós cs. és kir. kamarás, Thaly Kálmán, Ugron Gábor, gróf Zichy Aladár, gróf Zichy Jenő és Wlasics Gyula orsz. képviselők városunkba érkeznek.

Fogadjuk illusztris vendégeinket pártkülömbőség nélkül, szeretettel. Azért jönnek, hogy résztvegyenek a kolozsvári ifjuság ünnepén; azért jönnek, hogy kegyeletük adóját lerójják nemzetünk legnagyobbjának

Kossuth Lajosnak

szent és halhatatlan emlékezte iránt.

Kossuth Lajos emlékének megszentelésében pedig egygyek vagyunk mindannyian.

Kolozsvár Hazafias Polgárai! Csatlakozzunk mi is a kolozsvári ifjuság ünnepéhez. Vegyünk részt mindannyian e hó 25-én vendégeink fogadtatásában.

Egyszersmind meghívjuk Kolozsvár polgárságát, a vendégek tiszteletére e hó 26-án déli 1 órakor, a Nagy Gábor „Központi-szálló”-jában tartandó társasbédre.

Értekezés étlap szerint.

Tájékoztatásul kérjük, hogy a társasbédében való részvételt e hó 24-én délig a bizottság alulírott jegyzőjénél bejelenteni sziveskedjenek.

Az intéző bizottság:

Dr. Kecskeméthy István,
elnök.

Dr. Deák Albert, Hevessy József,
Köntzey Imre,
bizottsági tagok.

Herczeg Jenő,
bizottsági jegyző.

* Az Egyetemi-kör estélye. Az Egyetemi-kör a Kossuth-ünnepély alkalmából folyó hó 27-én a New-York-szálló földszinti helyiségeiben az ünnepségekre Kolozsvárra érkező idegen főiskolai hallgatók tiszteletére „Köri-estélyt” rendez. Dózsa Endre alispán, dr. Kiss Mór rektor, dr. Fabinyi Rudolf dékán, dr. Klupáthy Antal dékán, Jármai Béla m. á. v. üzletvezető, dr. Pisztori Mór orsz. gyűl. képviselő, dr. Kenyeres Balázs dékán, dr. Posta Béla dékán és br. Wesse ényi Miklós orsz. gyűl. képviselő vendégsége mellett. A rendezőség különben a következő meghívót bocsátotta ki: Meghívó. A Kolozsvári „Egyetemi Kör” által saját pénztárra javára Kolozsvárt 1905. március hó 27-én (hétfőn) a New-York szálló földszinti termében rendezendő zártkörű Köri-estélyre cimedet és családját tisztelettel meghívja a rendező bizottság. Belépő-díj: Személyjegy 3 korona. Családjegy 3 személyre 8 korona. Minden további személyért 2 korona. Felülfizetéseket köszönettel fogad a jótékony célra a rendezőség. Jegyek előre válthatók az Egyetemi-körben Kossuth Lajos-utca 10. sz. I. emelet. Kezdeté este fél 9 órakor. Az estély rendezésén egy Pólya Antal elnöklete és dr. Csiky Antal, Holl Jenő és Somodi István alelnöklete alatt álló 100 tagu rendező-bizottság buzgolkodik. A multság iránt a városban általános nagy érdeklődés mutatkozik.

* Uj nemesek. A király Joksman Nándor honvédhuszár főhadnagynak és Joksman Ödön, Alsó Fehér vármegyei aljegyzőnek, valamint törvényes utódaiknak, vezetéknevüknek „Inczédi”-re való átváltoztatása mellett a magyar nemességet „nagyváradi” előnévvel adományozta.

* Sulyos tévedés. Élvezettel emelte ajkához Uca György péksegéd azt az üveget, melyről szentül hitte, hogy jóféle állást tartalmaz. De a lehető legkellemetlenebb csalódás érte, mert tévedésből az ecetsavas üvegből ivott s természetesen hatalmas gyomorgörcsökhöz esett. A mentők azonnal elszállították s a nagyot tévedett férfit gyomormosás után annyira jobban lett, hogy haza már a maga lábán mehetett.

* Elgázolt gyermek. Opolics Liviusz hat éves iskolás gyermeket a Gyár utcában egy szekér elgázolta, de oly szerencsésen, hogy csak combján szenvedett kisebb sérülést.

* A pörös főnyeremény. A bécsi főtörvényszék tegnapelőtt döntött abban a pörben, a melyet Michels József temesvári kereskedő indított Kadelburg Henrik, a Deutsches Volksblatt igazgató-helyettese ellen. A panaszos annak idején tizenkilenc Erzsébet jótékony alapítványi sorsjegyet vett át elárulás végett. A sorsjegyek kibocsátása Kadelburgnak volt engedélyezve. Az 19.4. május 28-án megtartott huzásán a 100,000 koronás főnyereményt egy sorsjegy nyerte, a mely Michelsnek volt eladás végett átadva. A huzás utáni napon Michelsnél, a ki sorsjáték igazgatóságának megbízottjaként lépett fel és azt beszélt, hogy a huzás még nem történt meg s visszakérte a sorsjegyeket azzal a motiválással, hogy nagyon sok hamisított sorsjegy van forgalomban. Michels átadta a sorsjegyeket, később azonban megtudta, hogy a főnyeremény egy olyan sorsjegyre esett, a mely az ő birtokában volt. Erre pert indított Kadelburg ellen, de a bécsi főtörvényszék keresetével elutasította.

* Vidéki rövid hírek. Gyilkosság Mélykuton. A mélykúti csárda közelében Szelmayer József, Stark Jakab és Junguna György sváb legények agyonverték Dudas Ferenc 35 éves gazdaembert és elrabolták a nála levő kilenc koronát. A tetteseket letartóztatták. — Farkasvadászat. Alsóháza vidékén annyira elszaporodtak a farkasok, hogy gr. Bethlen Géza főispán hajtóvadászattal rendelt el ellenük. — Életmentő iskolaigazgató. Limbacher Károly löcsei kertmunkás iskolaigazgató folyó hó 15-én a Lőcse-patakban kimentette Labars Mihály torickai földmivest, a kit már 1000 méternyire hurcolt az ár s közel volt a megfulladáshoz. — Halálos verekedés. Rény községben a parasztlégények a napokban nagy multságot csaptak, a mely úgy végződött, hogy összeverekedtek és Panda Mihályt botokkal holtra verték. Négy legényt a csendőrség letartóztatták.

x Minden takarékos háziasszony figyelmébe ajánljuk a Fiumei Kávé-behozatali Társaság Fióktelepének (Mátyás király-tér 12. kintűnő minőségű kávéit, teáit és rumjait. Olcsó árak! Telefon!

* A megoldás. Egyik kolozsvári csinos fiatal hadnagygyal történt meg az alábbi tragikomikus história.

A hadnagy ur, a ki ifju és bohó, szívesen el-el mulat, ha kedélyes társaságba kerül s ilyenkor nem ismer határt sem az ivásban, sem a költségekben... Szóval társaságkedvelő, mulató, vidám fiú. Ha a jövedelme arányban állana a mulatságával — bizonyára nem kerülhetett volna ebbe a históriába...

Tegnap este a hadnagy ur pénzkészlete egy huszfilléresre olvadt le. Ő sem cselekedett másként, mint gavallér kollégái. Szidta a fukar kincstárt, gondolt házasságra, — este pedig, a mikor éhezni kezdett, elküldte legényét a boltba a következő utasítással:

— Hozd heringet és kenyeret... Az üzletben azt mondd, hogy magadnak veszed vacsorára...

A legény eltávozott s a mikor vagy egy fél óra múlva előkerült, ugyancsak törülgette a száját.

— Nos?

Jelentem alássan hadnagy urnak, teljesíttem a befelht. Elmentem a boltba, kértem heringet és kenyeret a magam részére... A kereskedő nem akart a csomagolással bibe-
lődni és belém diktálta, én pedig megettem.

SZINHÁZ

Szerda: János vitéz. (B. 151. páratlan sz.)

Csütörtök: A boszorkány (B. 152. áros sz.)

Péntek: Az arany patkó. (B. 153. páratlan sz.)

Szombat d. u.: János vitéz.

„este: A tolonc. (B. 154. páros sz.)

Vasárnap d. u.: 11-ik utolsó ifjusági előadás: Julius Caesar.

Vasárnap este: Bob herceg: (B. 155. páratlan sz.)

Az új színház premiérjei. Janovics dr. társulata most bucsuzik a szegedi közönségtől. Még egy pár új darabot mutat be a szegedieknek, — melyek közül mint-hogy azokat valószínűleg Kolozs-várt is be fogják mutatni, fölemlitünk egy néhányat. Egy előadásra kerül Konti eredeti operettje a „Fecskefészek“, a melyben Parlagi Kornélia, Kerényi Adél, Szántó Gáspár, Leövey Leó, Mezei Mihály játszanak nagyobb szerepeket. Ezt követőleg előadják a külföldi és budapesti színpadokon nagy sikerrel előadott darabot Ohorn Antal „Szentbernáti barátok“, című új drámáját. Most készülnek továbbá Herczeg Ferenc nagybecsű drámai művére „Bizánc“-ra. Ebben már a szegedi bemutatás alkalmával Iréne császárnő szerepét Tóvölgyi Margit, Olga hercegnőt pedig Horváth Paula játszik.

János vitéz. Kacsóh nagy népszerűségű daljátéka ma tizenhatodszor kerül színre, páratlan számú bérletben.

A boszorkány-t, Sardau szenzációs drámáját, a címszerepben Tó-

völgyi Margittal, csütörtökön adják negyedszer.

Az arany patkó, Kadelburgnak nálunk is kedvelté vált vigjátéka pénteken kerül színre ismét, a főszerepben Megyeri igazgatóval.

A „János vitéz“ délután. Vasárnap délután, a „János vitéz“ első délutáni előadására igen sokan nem kaptak jegyet. A jegypénztárnál minden páholly már a hét elején elő volt jegyezve. A közönség köréből jött számos kérésnek eleget teendő, az igazgatóság a „János vitéz“-t a szombati ünnep alkalmából ismét kitézte délutáni előadásban. Erre a délutáni előadásra az előjegyzéseket a jegypénztár már megkezdte.

Irodalom.

A fáklya. Megjelent a második száma is a Fáklyának, melynek szintén érdekes és változatos tartalma van. Az első oldalon Barcsay Domokosnak, a népszerű „fejedelem“-nek igen sikerült arcképe van. A tartalom a következő:

T.: Barcsay Domokosról. — Dr. Eisler Mátyás: Nemzeti és felekezeti eszme. — Gróf Wass György: Történet egy medaillonról. — Hóry Béla: Egy március 15-iki tüntetés, negyvenegy év előtt. — Bányai Elemér dr.: Korszakos országgyűlések. — Jékey Aladár: A vén cigány keserve. — Sebesi Samu: Ideál a porban. — Detre: Szubvenciós unalom. — Korodi: Promotio sub auspiciis regis. — Fodor Erzsike: Odaát... — Péterfi Tibor: „Ignorabimus.“ — Richtzeit Arthur: Rózsatolvaj. — Forrai András dr.: Lalla-Roukh a zenekonzervatóriumban. — Kanó József: Valamikor. — Tükör. Ára számonként 30 fillér. Előfizetési ára: Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona.

Törvénykezés.

§ Változások a bíróságok körében. Mint értesülünk, a felsőbb bíróságoknál üresedésben levő állásokat még Plósz Sándor igazságügyminiszter ellenjegyzésével fogják betölteni. A Kurián üresedésben le-

vő három tanácselnöki állásra: Fabinyi Ferenc, a szegedi tábla elnöke, Nagy Ödön, a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék elnöke és Ádám András kurial bíró van kiszemelve. — Szegedi táblaelnök Péchy Aurél kir. ítélőtáblai tanácselnök lesz. Pécsi főügyész Sztaniszlavszky Adolf zalaegerszegi törvényszéki elnök, temesvári főügyész pedig Salacz Béla lesz. A pécsi ítélőtábla elnöke is nyugdíjba készül s helyébe Balogh Károly ottani tanácselnök jut. A nagyváradi tábla-

elnökségre még megállapodás ezideig nincs; a kassai tanácselnökségre Hedry Lőrinc, a nagyváradira pedig Szücs Miklós a jelölt. Állítólag a kassai táblaelnök is nyugdíjba megy a tavasszal, miután már negyvenkét éve van állami szolgálatban.

Főszerkesztő: Várad Aurél dr.

Felelős szerkesztő: Perl Alfréd dr.

Kiadó „Napló“ hirlapkiadó-vállalat.

A Z

≡ „Erdélyi Általános ≡

Takarék és Hitelszövetkezet

KOLOZSVÁRT, Ferencz József-ut 2.

betétekért 5% kamatot fizet

s a további 1/2 %-ot kitevő betétkamatadót

is sajátjából fedezi.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár

Részvénytársaság

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 9. sz. I. em. (Báró Jósika-palota).

Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamatozás mellett naptól-napig s azokat felmondás nélkül fizeti vissza s a betéti kamatadót is sajátjából fizeti.

Leszámitol váltókat előnyös kamatláb mellett.

Kölcsönöket nyújt értékpapírokra és váltófedezet alapján, jelzálog kölcsönöket ad földbirtokra és házakra előnyös kamatláb mellett.

Sorsjegyek, záloglevelek és egyéb értékpapírok beszerzését, valamint a sorsjegyek huzásainak nyilvántartását minden díj nélkül eszközözi.

Osztálysorsjegyek elárusítási helye. Az összes bank és takarékpénztári üzletekre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál

az igazgatóság.

Hivatalos órák: d. e. 9-től fél 1 óráig.

= Napló =

független politikai napilap

előfizetési ára:

Egy évre . . .	24 korona
Fél évre . . .	12 korona
Negyed évre . . .	6 korona
Egy óra . . .	2 korona
Egyes szám ára	8 fillér.

 Kapható a dohánytözsdekben és minden elárúsítónál.

érté
tály
rec
aro
te
M
táv
nyo
n e
me
éne
olh
K
no
sz
—
eki
le
eá
yo
;e
ne
iv.
öi
ez
c
k
rc
ö
is
sz
ár
H
de
e
ó
a
ta
:
z
l
e
f
:
l
r
s
J
k
h
r
l
e
n
té
m
k
re
is
ro
ny
és
ha
ist
ra
fel
ve
eg
ve
se